

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.410.8.1.2025

Pan
nadinsp. Tomasz Olczyk
Komendant Wojewódzki Policji w
Poznaniu
Komenda Wojewódzka Policji w
Poznaniu
ul. Kochanowskiego 2a, 60-844
Poznań

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/089 – Reglamentacja dostępu do broni palnej

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Komenda Wojewódzka Policji w Poznaniu ¹ ul. Kochanowskiego 2a, 60-844 Poznań
Kierownik jednostki kontrolowanej	nadinsp. Tomasz Olczyk, Komendant Wojewódzki Policji w Poznaniu ² , od 10 kwietnia 2024 r. W okresie objętym kontrolą ww. funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: - Krzysztof Łużyński, od 28 stycznia do 9 kwietnia 2024 r.; - Kamil Ratajczyk, od 24 kwietnia 2023 r. do 27 stycznia 2024 r.; - Piotr Błaszczuk, do 23 kwietnia 2023 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Realizacja zadań związanych z reglamentacją dostępu do broni palnej. 2. Nadzór nad posiadaniem broni palnej. 3. Systemy/rejestry związane z realizacją zadań dotyczących reglamentacji dostępu do broni palnej.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2022 r. do 29 kwietnia 2025 r. ³
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontrolerzy	1. Tomasz Otworowski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 37/2025 z 13 lutego 2025 r. 2. Bartosz Tomczyk, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 38/2025 z 13 lutego 2025 r.

(akta kontroli str. 1-4)

¹ Dalej: KWP albo Komenda.

² Dalej: Komendant Wojewódzki albo Komendant.

³Z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli miały związek z przedmiotem kontroli.

⁴Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA W latach 2022-2025 (do 29 kwietnia) w Komendzie realizowano wszystkie zadania związane z reglamentacją dostępu do broni palnej, jednak nie zawsze rzetelnie i prawidłowo.

Prawidłowo weryfikowano istnienie przesłanek uniemożliwiających wydanie pozwoleń na broń⁶ oraz dopuszczeń do jej posiadania⁷, określonych w art. 15 ust. 1 ustawy z 21 maja 1999 r. o broni i amunicji⁸. Wszystkie badane pozwolenia zostały wydane osobom mogącym dysponować bronią. Rzetelnie rozpatrywano również wnioski o wydanie świadectwa broni, tj. pozwolenia na okaziciela w rozumieniu art. 9 ust. 8 UoBiA, które zostały udzielone wyłącznie uprawnionym podmiotom. Broń określona w pozwoleniach każdorazowo odpowiadała ustawowemu celowi. Decyzje zawierały wymagane elementy, w tym określały ww. cele oraz liczby egzemplarzy broni, z tym że w części wydawanych pozwoleń nie precyzowano rodzaju broni. W wymaganych przypadkach wyłączano dostęp do broni szczególnie niebezpiecznej, natomiast nie kwalifikowano jednego z rodzajów broni do katalogu szczególnie niebezpiecznych w wydanych świadectwach. Brak konsekwencji w formułowaniu treści rozstrzygnięć i uzasadnień decyzji dotyczących analogicznych stanów faktycznych i prawnych nie sprzyjał eliminowaniu wątpliwości interpretacyjnych oraz prawidłowemu realizowaniu woli organu przez stronę. Niezwłocznie podejmowano działania w przypadkach wystąpienia okoliczności uzasadniających obowiązkową i fakultatywną potrzebę wszczęcia postępowania w sprawie cofnięcia udzielonych pozwoleń. Nierzetelnie jednak egzekwowano realizację przez zarządy okręgowe Polskiego Związku Łowieckiego⁹ oraz zarządy stowarzyszeń strzeleckich, posiadających licencję Polskiego Związku Strzelectwa Sportowego¹⁰, obowiązku przekazywania Komendantowi Wojewódzkiemu informacji, o których mowa w art. 27 ust. 5 UoBiA. Policja niezwłocznie dokonywała zabezpieczenia broni oraz odbioru dokumentów uprawniających do jej posiadania jak i ewentualnego zakupu. Nie zapewniono jednak w pełni rzetelnego nadzoru nad realizacją obowiązku poddawania się okresowym badaniom lekarskim i psychologicznym raz na pięć lat przez osoby posiadające pozwolenie na broń wydane w celu określonym w art. 10 ust. 2 pkt 1 i 2 ww. ustawy.

Sprawowano rzetelny nadzór nad realizacją obowiązków dotyczących rejestracji nabytej broni pod kątem terminowości jej rejestracji oraz zgodności liczby i rodzaju danej broni z wydanym pozwoleniem. We wszystkich zbadanych przypadkach obligujących Policję do odebrania broni uczyniono to niezwłocznie, a w sytuacjach fakultatywnych stosowano jednolitą praktykę postępowania w tym zakresie. Miejsce i sposób przyjmowania broni do depozytu w Komendzie oraz warunki jej przechowywania gwarantowały bezpieczeństwo oraz odpowiadały wymogom przepisom prawa. Ewidencjonowano ją prawidłowo i rzetelnie. W Komendzie nie funkcjonowały jednak w pełni skuteczne mechanizmy zapewniające zabezpieczenie broni po osobach zmarłych przed dostępem osób nieuprawnionych, albowiem w 10% zbadanych przypadków nie zabezpieczono broni po śmierci jej właścicieli pomimo upływu nawet 4 lat od ich zgonu.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: pozwolenie.

⁷ Dalej: dopuszczenie.

⁸ Dz. U. z 2024 r., poz. 485, dalej: UoBiA albo ustawa.

⁹ Dalej: PZŁ.

¹⁰ Dalej: PZSS.

W rejestrze *Broni*¹¹ Krajowego Systemu Informacyjnego Policji¹² ujmowano wymagane informacje dotyczące reglamentacji dostępu do broni palnej, w zakresie na jaki pozwalały na to funkcjonalności tego systemu. Dane te nie były jednak w pełni zgodne ze stanem faktycznym, albowiem w 40% zbadanych przypadków w ww. rejestrze figurowały częściowo nieaktualne dane, dotyczące osób zmarłych nawet przed 17 laty.

III. Opis stanu faktycznego

OBSZAR I. Realizacja zadań związanych z reglamentacją dostępu do broni palnej.

Opis stanu faktycznego

W Komendzie zadania związane z reglamentacją dostępu do broni palnej, o których mowa w przepisach UoBiA, realizował Wydział Postępowań Administracyjnych Komendy¹³, zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym KWP¹⁴ oraz szczegółowym zakresie zadań WPA określonym przez Komendanta Wojewódzkiego¹⁵. Pracami WPA kierował Naczelnik WPA przy pomocy Zastępcy¹⁶, którym Komendant Wojewódzki delegował swoje uprawnienia w zakresie kompetencji wynikających z UoBiA¹⁷.

Według stanu na 18 marca 2025 r. 40 pracowników zajmowało się prowadzeniem spraw wynikających z ww. ustawy, z tego:

- prowadzeniem postępowań administracyjnych w sprawie pozwoleń oraz dopuszczeń zajmowało się łącznie 24 pracowników WPA, a siedmiu¹⁸ sprawami dotyczącymi wydawania świadectw broni. Pracownicy ci dokonywali również rejestracji informacji określonych w art. 27 ust. 2 UoBiA,
- trzech wydawaniem Europejskich Kart Broni Palnej¹⁹, o których mowa w art. 7a ww. ustawy²⁰,
- sześciu sprawowało nadzór nad przestrzeganiem obowiązków wynikających z ww. ustawy przez osoby i podmioty posiadające pozwolenie lub dopuszczenie i świadectwo broni.

WPA prowadził depozyt broni i amunicji oraz rejestr lekarzy i psychologów uprawnionych do wydawania orzeczeń lekarskich i psychologicznych dla osób ubiegających się i posiadających pozwolenie na broń, a także wykonywał zadania z zakresu prowadzenia rejestru *Broni*²¹. WPA organizował i przeprowadzał także egzaminy osób ubiegających się o pozwolenie i dopuszczenie oraz dokonywał odbiorów magazynów broni i pomieszczeń do przechowywania broni należących do pomiotów posiadających świadectwo broni lub ubiegających się o jego wydanie.

(akta kontroli str. 11-13, 32, 39-135)

W kontrolowanym okresie pracownicy WPA uczestniczyli w szkoleniach z zakresu spraw dotyczących reglamentacji dostępu do broni palnej. Obejmowały one m.in.: analizę uchyleń decyzji administracyjnych przez Komendanta Głównego Policji²² oraz

¹¹ O którym mowa w art. 27 ust. 2 UoBiA.

¹² Dalej: KSIP.

¹³ Dalej: WPA.

¹⁴ Regulamin z 11 maja 2019 r.,

¹⁵ Określonym 14 października 2020 r.

¹⁶ Od 27 stycznia 2022 r.

¹⁷ Decyzją nr 161/2016 z 19 maja 2016 r. a następnie decyzją nr 67.2024 z 4 kwietnia 2024 r.

¹⁸ Z czego jeden spośród 24 zajmujących się pozwoleniami i dopuszczeniami do broni.

¹⁹ Dalej: EKBP.

²⁰ Z czego jeden spośród 24 zajmujących się pozwoleniami i dopuszczeniami do broni.

²¹ Obejmujący informacje o osobach i podmiotach posiadających pozwolenie lub dopuszczenie.

zmian w UoBiA i czynności materialno-technicznych w postępowaniu administracyjnym (41 osób), a także problematykę sporządzania opinii o osobach ubiegających się o pozwolenie, zasad zabezpieczenia prewencyjnego broni palnej oraz odwołań od badań lekarskich i psychologicznych (32 osoby), jak również z zakresu znajomości broni czarnoprochowej dla pracowników WPA.

W ramach dyżurów kierownictwo WPA przeprowadziło w czterech komendach powiatowych policji oraz dla czterech posterunków policji szkolenia, w trakcie których omawiano m.in. zasady prawidłowego sporządzania dokumentacji związanej z opiniowaniem osób ubiegających się o wydanie pozwolenia na posiadanie broni palnej.

(akta kontroli str. 14, 36-37, 136-188)

Komendant Wojewódzki nie wprowadził pisemnych, wewnętrznych regulacji, w tym procedur, dotyczących załatwiania spraw związanych z prowadzeniem postępowań o wydanie pozwolenia lub dopuszczenia oraz nadzoru nad przestrzeganiem obowiązków wynikających z UoBiA. Rejestrację informacji w bazach danych związanych z pozwoleniami i dopuszczeniami regulowało zarządzenie Komendanta Głównego nr 70 z 2 grudnia 2019 r. w sprawie KSIP.

(akta kontroli str. 37)

Z wyjaśnienia I Zastępcy Komendanta Wojewódzkiego wynikało, że w ostatnich latach nastąpił stały i lawinowy wzrost liczby osób zainteresowanych uzyskaniem pozwolenia. Podkreślił, że jego wydanie wiąże się nie tylko z prowadzeniem całego postępowania administracyjnego, ale również z szeregiem czynności materialno-technicznych²³, które organ musi wykonać w stosunku do posiadacza broni. Dodał, że doprowadzono do zwiększenia etatów w Wydziale²⁴, jednakże zwiększenie liczby etatów, w przypadku WPA, z uwagi na jego specyfikę oraz charakter wykonywanej służby, nie skutkowało jednoczesnym wzrostem możliwości pracowniczych. I Zastępca Komendanta Wojewódzkiego podkreślił również, że każdorazowo nowo przyjęte osoby należy przeszkolić z zakresu zadań, którymi ma się zająć, przy czym aby pracownik był w pełni samodzielny w wykonywaniu swoich zadań musi minąć około pół roku do roku praktyki w Wydziale. Wskazał jednocześnie, że reglamentacja broni nie jest jedynym zadaniem wydziału, gdyż WPA zajmuje się również m.in. opiniowaniem cudzoziemców do Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego i Urzędu ds. Cudzoziemców, wydawaniem zaświadczeń dla kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej i zabezpieczenia technicznego czy skreślaniem z listy kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej i zabezpieczenia technicznego, a także wydawaniem oraz cofaniem licencji detektywa. Dodał również, że konieczne jest dalsze zwiększanie etatowe WPA, które umożliwi realne i terminowe wykonywanie ciężących na Wydziale zadań.

(akta kontroli str. 526-527, 534-537)

W latach 2022-2024, w KWP wydano łącznie 12 506 pozwoleń osobom fizycznym i zarejestrowano 28 989 jednostek broni, przy czym corocznie wzrastała liczba wydanych pozwoleń z 3 597 (zarejestrowano 9 567 sztuk broni) w 2022 r. do 4 550 (zarejestrowano 10 117 sztuk)²⁵. W tym okresie najwięcej pozwoleń wydano dla celu

²² Dalej: Komendant Główny.

²³ Takimi jak m.in.: rejestracja w systemach policyjnych, wydawanie zaświadczeń uprawniających do nabycia broni, wydawanie legitymacji posiadacza broni oraz osoby dopuszczonej do posiadania broni, rejestracja broni, co wszystko razem przedkłada się na konieczność relokacji funkcjonariuszy i pracowników oraz delegowania ich do zadań najbardziej niezbędnych i wymagających (m.in. z uwagi na terminy administracyjne).

²⁴ Rozkaz organizacyjny Komendanta Wojewódzkiego nr 4/23 z 31 marca 2023 r. zwiększający m.in. o cztery etaty Zespół ds. pozwoleń na broń. Rozkaz organizacyjny Komendanta Wojewódzkiego nr 10/24 z 11 grudnia 2024 r. zwiększający o trzy etaty Sekcję ds. pozwoleń na broń.

sportowego, kolekcjonerskiego i łowieckiego odpowiednio 4 794, 4 962 i 1 380, rejestrując odpowiednio 12 881, 8 762 i 6 165 sztuk broni. Z kolei dla celu ochrony osobistej i szkoleniowego wydano odpowiednio 1 273 i 92 pozwoleń a zarejestrowano odpowiednio 454 i 724 sztuk broni²⁶.

(akta kontroli str. 15-16)

W latach 2022-2023 Komendant Wojewódzki 46-krotnie odmówił wydania pozwolenia, a w 2024 r. odmówił 120-krotnie. Dotyczyło to głównie wniosków dla celu kolekcjonerskiego sportowego, łowieckiego i ochrony osobistej, tj. odpowiednio 69, 65, 44 i 30. Z kolei, w tym okresie, 156-krotnie odmówiono dopuszczenia.

(akta kontroli str. 15-16)

Na koniec 2024 r. 1 229 funkcjonariuszy legitymowało się pozwoleniem do celów ochrony osobistej oraz 1 do celów ochrony osób i mienia, wydanymi na podstawie art. 10 ust. 3a UoBiA, w ramach zadeklarowanego przez nich wzmocnienia potencjału obronnego kraju. Na podstawie tych pozwoleń zarejestrowano 419 jednostek broni. Ponadto, wydano sześć decyzji odmownych tym zakresie.

(akta kontroli str. 18)

W WPA prowadzono rejestry²⁷ dotyczące: wniosków osób ubiegających się o pozwolenie na posiadanie broni (obejmował również wnioski o wydanie EKBP oraz Kartę rejestracyjną broni), wniosków o dopuszczenia do posiadania broni oraz decyzji administracyjnych w zakresie pozwoleń oraz dopuszczeń.

(akta kontroli str. 259-266)

Analiza 17 postępowań administracyjnych zakończonych wydaniem decyzji o pozwoleniu na broń²⁸ wykazała, że postępowania prowadzono z zachowaniem zasad bezstronności i równego traktowania, z uwzględnieniem zasad wynikających z ustawy z 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego²⁹ oraz wszystkich wymogów określonych w UoBiA. Stwierdzono jednakże, że nie we wszystkich decyzjach podano wprost rodzaj broni, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. We wszystkich sprawach Komendant Wojewódzki dokonywał weryfikacji wnioskodawców i wykluczył stanowiąc przez nich zagrożenia dla siebie, porządku lub bezpieczeństwa publicznego, na podstawie wywiadów środowiskowych przeprowadzanych przez komendy i komisariaty Policji właściwe ze względu na miejsce stałego pobytu wnioskodawców. Rzetelnie dokumentowano w aktach sprawy zakres prac na potrzeby wydania decyzji.

Spośród 17 wnioskodawców, 11 było zwolnionych z egzaminu ze znajomości przepisów dotyczących posiadania i używania danej broni oraz z umiejętności posługiwania się tą bronią w związku z posiadaniem ważnego patentu i licencji

zawodniczej wystawionych przez PZSS (6 osób), z zaświadczeniem PZŁ o uzyskaniu uprawnień do polowań (4 osoby) oraz z przeszkoleniem funkcjonariusza Policji. Pozostali przystąpili do egzaminu zorganizowanego i przeprowadzonego zgodnie z zasadami warunkami określonymi w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 28 lipca 2023 r. w sprawie egzaminu ze znajomości przepisów dotyczących posiadania broni oraz umiejętności posługiwania się bronią³⁰.

²⁵ W 2023 r. wydano 4 359 pozwoleń, rejestrując 9 305 sztuk.

²⁶ Dla pozostałych celów wydano 5 pozwoleń, rejestrując cztery sztuki broni.

²⁷ W wersji papierowej.

²⁸ W tym po czterech do celu: ochrony osobistej oraz osób i mienia, sportowego, kolekcjonerskiego, łowieckiego oraz jednego do celu szkoleniowego.

²⁹ Dz. U. z 2024 r., poz. 572. Dalej: Kpa.

³⁰ Dz. U. poz. 1475. Do 28 lipca 2023 r. obowiązywało rozporządzenie ww. ministra z 20 marca 2000 r.

Wnioskodawcy każdorazowo wskazywali na ważne przyczyny posiadania broni dla celu lowieckiego, sportowego, kolekcjonerskiego i szkoleniowego załączając stosowne potwierdzające ważną przyczynę posiadania broni. Z kolei we wnioskach o pozwolenie na broń dla celu ochrony osobistej jako ważną przyczynę wnioskodawcy wskazywali na stałe, realne i ponadprzeciętne zagrożenie życia, zdrowia lub mienia. Dwóch wnioskodawców było czynnymi sędziami, którzy w uzasadnieniu podawali, że byli stale narażeni na skutki negatywnej reakcji osób niezadowolonych z rozstrzygnięć w pionie karnym oraz na ewentualną zemstę, a jeden z nich dodał, iż zgłaszał wcześniej Policji incydenty związane z nachodzeniem z niebezpiecznym narzędziem.

Kolejnym wnioskodawcą był pełnomocnik zarządu spółki do spraw bezpieczeństwa i ochrony, który wskazywał na wykonywanie czynności zawodowych skutkujących narażeniem na bezpośrednie lub pośrednie zagrożenie osobiste lub osób postronnych, zamieszkiwanie w okolicy, w której notorycznie zdarzały się włamania i rozboje oraz poruszanie się pojazdem wraz ze znacznymi sumami gotówki. W toku postępowania przeprowadzono wywiad środowiskowy potwierdzający w tej okolicy wzrost przestępczości, w tym dotyczącej kradzieży z włamaniem oraz przesłuchano wnioskodawcę, w wyniku którego ustalono, że odczuwał on obawę utraty życia lub zdrowia ze względu na intensywność i zakres obowiązków służbowych.

Z kolei w przypadku wnioskodawcy - czynnego prokuratora, uzasadnił on wniosek udziałem w postępowaniach i oskarżaniem podejrzanych o popełnienie przestępstw narkotykowych. Wnioskodawca podkreślił, że część ze skazanych osób skończyła lub wkrótce skończy odbywanie kar pozbawienia wolności, co wpływać miało na zagrożenie zdrowia i życia. W toku postępowania, Komendant Wojewódzki wezwał wnioskodawcę do złożenia dodatkowych wyjaśnień i uzasadnienia potrzeby posiadania broni oraz wskazanie dat i miejsc zdarzeń zagrażających życiu, zdrowiu lub mieniu oraz ich zgłoszeń właściwym służbom. W odpowiedzi wnioskodawca nie przedstawiła żadnych nowych okoliczności i podtrzymał swoje pierwotne uzasadnienie.

I Zastępca Komendanta Wojewódzkiego wyjaśnił m.in., że *pomimo niewskazania konkretnych dat i miejsc zdarzeń zagrażających życiu, zdrowiu lub mieniu, organ wydający pozwolenie uznał, że przedłożone przez wnioskodawcę dowody oraz okoliczności sprawy spełniają ustawowe przesłanki do wydania pozwolenia na broń. W szczególności uwzględniono charakter zawodu prokuratora, który ze względu na wykonywane obowiązki narażony jest na występowanie sytuacji stwarzających ryzyko dla jego bezpieczeństwa*. Wskazał również na obowiązujące orzecznictwo sądowe, według których wykazanie stałego, realnego i ponadprzeciętnego zagrożenia życia i zdrowia nie wymaga wystąpienia faktycznego ataku na wnioskodawcę³¹.

NIK wskazuje, że w postępowaniu organu dotyczącym ww. czynnego prokuratora można dostrzec pewien brak konsekwencji. Wzywając stronę do przedstawienia dodatkowych okoliczności uzasadniających potrzebę posiadania broni, w tym wskazania dat i miejsc zdarzeń zagrażających życiu, zdrowiu lub mieniu oraz ich zgłoszeń właściwym służbom, stworzono przeświadczenie, że stanowiły one okoliczności istotne dla wydania pozwolenia, których to strona ostatecznie nie przedstawiła. NIK nie neguje przy tym zasadności udzielenia ww. wnioskodawcom pozwolenia. Charakter realizowanych czynności służbowych wskazanych we wniosku przez prokuratora i sędziów, przy – co wymaga podkreślenia – jednoczesnym uwzględnieniu całokształtu okoliczności występujących w tych indywidualnych sprawach, świadczył o istnieniu ponadprzeciętnego, stałego i realnego zagrożenia ich zdrowia i życia.

o tej samej nazwie (Dz. U. z 2017 r., poz. 1756).

³¹ Wyrok NSA z 18 listopada 2016 r. sygn. akt II OSK 349/15.

Badanie 10 decyzji dopuszczających do posiadania broni wykazało, że postępowania prowadzone z zachowaniem zasad określonych w Kpa i wszystkich wymogów określonych w UoBiA oraz rzetelnie dokumentowano w aktach sprawy zakres prac na potrzeby wydania decyzji. Ustalono, że lokalne jednostki Policji, na podstawie przeprowadzanych wywiadów środowiskowych, sporządzały opinie i dokonywały oceny czy wnioskodawcy nie stanowili zagrożenia dla siebie, porządku lub bezpieczeństwa publicznego³². Wszyscy wnioskodawcy podlegali zwolnieniu z egzaminu ze znajomości przepisów dotyczących posiadania i używania danej broni oraz z umiejętności posługiwania się tą bronią w związku z posiadaniem przez nich ważnego patentu i licencji zawodniczej wystawionych przez PZSS bądź byli funkcjonariuszami Policji posiadający uprawnienia do broni uzyskane na podstawie zaliczonego egzaminu. We wszystkich decyzjach Komendant Wojewódzki ustalił szczegółowo rodzaj broni, na który wydano zezwolenie na dopuszczenie do jej posiadania³³.

(akta kontroli str. 336-364, 500-503, 515-516)

W przypadku pozwoleń oraz dopuszczeń wydanych wnioskodawcom legitymującym się patentem wystawionym przez PZSS na pistolet, karabin, strzelbę gładkolufową, zezwalano również na posiadanie czwartego rodzaju broni - broni palnej przystosowanej do strzelania wyłącznie przy pomocy czarnego prochu. I Zastępca Komendanta Wojewódzkiego wyjaśnił, że *w świetle obowiązujących przepisów prawa, bronią sportową jest również broń palna przystosowana do strzelania wyłącznie przy użyciu czarnego prochu. Przepisy nie ograniczają kategorii broni sportowej jedynie do broni przystosowanej do współczesnych nabojów scalonych, a definicja broni sportowej obejmuje również broń czarnoprochową wykorzystywaną w ramach dyscyplin strzeleckich objętych regulaminami PZSS³⁴. A zatem uprawnienia uzyskane przez członków PZSS w powiązaniu z organizowanymi zawodami, uprawniają również do posiadania broni palnej przystosowanej do strzelania przy użyciu prochu czarnego.*

(akta kontroli str. 284-299, 342-364, 481-482, 515-516)

Analiza 11 postępowań zakończonych decyzją odmowną na udzielenie pozwolenia wynikało, że prawidłowo i rzetelnie przeprowadzono postępowania w tym zakresie. W czterech decyzjach dla celu ochrony osobistej wnioskodawcy nie wykazali stałego, realnego, ponadprzeciętnego zagrożenia dla uznania

wystarczających przesłanek, o których mowa w art. 10 ust. 3 pkt 1 UoBiA. Uzasadnieniem odmów dotyczących celu sportowego było skazanie prawomocnym orzeczeniem sądu za przestępstwo umyślne i tym samym należenie do osób, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 6 lit. a UoBiA lub ustalenia, że wnioskodawca należał do osób, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 3 UoBiA w związku z odwołaniem Komendanta Wojewódzkiego³⁵ od przedłożonego orzeczenia lekarskiego. Ponowne badanie lekarskie potwierdziło istotne zaburzenia funkcjonowania psychologicznego wnioskodawcy. W przypadku dwóch odmów dla celu kolekcjonerskiego dokonano ze względu na niespełnienia wymogu określonego w art. 16 ust. 1 UoBiA wynikającego z niezaliczenia egzaminu poprawkowego, bądź nie przystąpienia do takiego egzaminu.

Z kolei dwóm wnioskodawcom pozwolenia na broń dla celu łowieckiego - Komendant Wojewódzki odmówił w związku z negatywnymi orzeczeniami lekarskich komisji odwoławczych, a w przypadku celu szkoleniowego uzasadnieniem odmowy był brak uprawnień instruktora sportu strzeleckiego wydanych przez PZSS. Wprawdzie

³² Wszystkie opinie były pozytywne.

³³ Nie wystąpiły rozbieżności pomiędzy wnioskowanym rodzajem broni, a rodzajem broni ustalonym w decyzjach Komendanta Wojewódzkiego.

³⁴ Strzelectwo czarnoprochowe zostało ujęte w zbiorze regulaminów PZSS na lata 2022-2024.

³⁵ Po uzyskaniu anonimowej informacji o problemach psychologicznych wnioskodawcy m.in. niewłaściwym zachowywaniem się na strzelnicy

wnioskodawca legitymował się uprawnieniami instruktora strzelectwa bojowego Polskiego Związku Instruktorów Służb Mundurowych³⁶, jednakże uprawnienia instruktora wydawał wyłącznie PZSS lub szkoły wyższe na podstawie porozumień zawartych z PZSS, a PZISM nie był znany PZSS, jak i nie zawierano z nim żadnych porozumień w tym zakresie. Od decyzji Komendanta Wojewódzkiego wnioskodawca wniósł odwołanie. Komendant Główny utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję, wskazując, że program szkolenia PZISM obejmował zakres strzelania bojowego i nie można go utożsamiać ze strzelectwem sportowym.

(akta kontroli str. 365-403)

Badanie pięciu odmów dopuszczenia wykazało, że prawidłowo i rzetelnie przeprowadzono postępowania w tym zakresie. Trzy odmowy wynikały z ujawnienia okoliczności, że wnioskodawcy należeli do osób wymienionych w art. 15 ust. 1 pkt 2-4 UoBiA, w tym: wobec jednego toczyło się postępowanie dotyczące oszustwa i posiadania narkotyków i leczył się on psychiatrycznie, drugi był dwukrotnie prawomocnie skazany za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości, a trzeci był prawomocnie skazany za posiadanie narkotyków i przyrzędu do ich wyrobu oraz za kłusownictwo. W przypadku pozostałych wnioskodawców albo został skazany prawomocnym orzeczeniem sądu za umyślne przestępstwo – wyludzenie poświadczenia nieprawdy albo nie przedłożył aktualnego pomimo wezwania do jego złożenia.

(akta kontroli str. 404-413)

W badanych czterech decyzjach udzielających pozwolenia dla celu kolekcjonerskiego i jednej dla celu szkoleniowego Komendant Wojewódzki wprowadził sformułowanie o wyłączeniu broni szczególnie niebezpiecznej, wymienionej w art. 10 ust. 5 UoBiA. I Zastępca Komendanta wyjaśnił, że *Organ Policji, działając w tym zakresie w sposób prewencyjny i zapobiegawczy, pomimo treści art. 10 ust. 5 UoBiA, przyjmuje stanowisko, zgodnie z którym brzmienie przepisów tej ustawy mogłoby wprowadzić stronę postępowania w błąd, sugerując jej prawo do posiadania broni samoczynnej.*

(akta kontroli str. 300-314, 331-335, 481)

W latach 2022-2025³⁷, Komendant Wojewódzki wydając w decyzje o pozwoleniu na broń do celów kolekcjonerskich lub pamiątkowych nie wydawał zgody na noszenie takiej broni oraz nie wykluczał i nie ograniczał tego prawa dla pozostałych celów.

(akta kontroli str. 481)

W latach 2022 - 2024 wydano 17 podmiotom prawnym i gospodarczym świadectwo broni, a liczba zarejestrowanych jednostek broni wyniosła łącznie 566. W tym okresie nie wystąpiły przypadki odmowy udzielenia świadectw broni, natomiast Komendant Wojewódzki wydał osiem decyzji cofających świadectwa broni. Analiza pięciu decyzji udzielających świadectwa broni³⁸ wykazała, że świadectwa broni, uwzględniające dozwolone rodzaje broni, KWP wydawał wyłącznie podmiotom uprawnionym oraz po spełnieniu wymogów niezbędnych do wydania świadectwa broni, stosownie do art. 29 ust. 1 UoBiA. Postępowanie w sprawie wydania świadectwa broni prowadzono z zachowaniem wymogów określonych w Kpa. Rzetelnie udokumentowano w aktach postępowania wymagania potwierdzające spełnienie warunków do wydania świadectwa broni. Stwierdzono jednakże, że w jednej decyzji oraz dwóch decyzjach ją zmieniających udzielono pozwolenia na dwa rodzaje broni szczególnie niebezpiecznej, jednak tylko w jednej z nich wyodrębniono w katalogu broni szczególnie niebezpiecznej wraz z precyzyjnym określeniem jej liczby egzemplarzy, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

³⁶ Dalej: PZISM.

³⁷ Do 10 kwietnia.

³⁸ z tego dwóch dla ochrony osób i mienia a trzech do celów szkoleniowych.

Pozwolenia wydawano z wyłączeniem broni szczególnie niebezpiecznej. W decyzji nr B2875/A/2023 z 22 czerwca 2023 r., udzielając pozwolenia podmiotowi zajmującemu się organizowaniem kursów i szkoleń w zakresie bezpieczeństwa obsługi broni, doskonalenia umiejętności posługiwania się bronią członków klubów strzeleckich, przygotowujących do egzaminu patentowego PZSS, wprost wyłączono broń szczególnie niebezpieczną – bez podawania rodzaju takiej broni. Z kolei nie wyłączono wprost takiej broni w decyzji nr B3295/A/2022 z 26 sierpnia 2022 r. dla podmiotu prowadzącego działalność komercyjno-szkoleniową dla lokalnej społeczności oraz uczniów szkół średnich o profilu wojskowym, a także kierowanie UKS i realizowanie zadań publicznych na podstawie umów z MON, pomimo, że w obu ww. decyzjach udzielono pozwoleń na ten sam rodzaj broni, tj. palnej centralnego zapłonu z lufami gwintowanymi o kalibrze do 12 mm, palnej boczego zapłonu z lufami gwintowanymi o kalibrze do 6 mm oraz gładkolufowej. I Zastępca Komendanta Wojewódzkiego wyjaśnił, że *w przypadkach, w których do decyzji wprowadzono wyraźne zastrzeżenie o wyłączeniu broni szczególnie niebezpiecznej, działanie to miało charakter precyzujący i służyło jednoznaczemu określeniu zakresu uprawnienia. Z kolei brak takiego zapisu w innej decyzji nie oznaczało rozszerzenia uprawnień na broń szczególnie niebezpieczną, uznano, że treść decyzji, ograniczająca się do broni dostępnej na podstawie obowiązujących przepisów jest wystarczająco jednoznaczna i nie wymaga dodatkowego uzasadnienia.*

NIK wskazuje, że treść rozstrzygnięcia w decyzji powinna być czytelna, precyzyjna i jednoznaczna, a ponadto tożsama w przypadku analogicznych stanów faktycznych i prawnych oraz różna w przypadku braku tej zbieżności – tak aby nie budzić wątpliwości interpretacyjnych, które nie sprzyjają prawidłowemu realizowaniu woli organu przez stronę.

(akta kontroli str. 17, 414-430, 523)

W Komendzie nie podejmowano rzetelnych działań celem weryfikacji spełnienia obowiązku przez osoby posiadające pozwolenie na broń do celów ochrony osobistej i/lub do ochrony osób i mienia przedkładania raz na pięć lat orzeczeń lekarskich i psychologicznych. Na podstawie próby 20 osób³⁹ posiadających pozwolenie na broń/lub dopuszczenie do celów ochrony osobistej lub ochrony osób i mienia, którym jednocześnie upłynął termin ważności ww. badania, ustalono że we wszystkich przypadkach osoby te nie przedłożyły kolejnych, aktualnych orzeczeń, pomimo upływu terminu ich ważności, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 483, 517-518)

W latach 2022-2024 w Komendzie odnotowano 37 przypadków wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”⁴⁰ i wydania wobec osoby posiadającej pozwolenie na broń nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i zakazu zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej.

Na podstawie analizy pięciu spraw ustalono, że Komendant Wojewódzki niezwłocznie, po otrzymaniu informacji o wszczęciu procedury „Niebieskiej Karty”, wobec posiadaczy pozwoleń⁴¹ od lokalnych jednostek Policji zobowiązał osoby do poddania się badaniom lekarskimi psychologicznym oraz do przedstawienia wydanych orzeczeń, stosownie do art. 15 ust. 5 UoBiA.

Spośród zobowiązanych pięciu, czterech przedłożyło orzeczenia lekarskie i psychologiczne potwierdzające że mogli dysponować bronią, a wobec jednego orzeczenie psychologiczne potwierdziło, że należy do osób z zaburzeniami psychicznymi,

³⁹ Spośród 85 ujętych w systemie KSIP

⁴⁰ Na podstawie art. 9d ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1673).

⁴¹ Trzy dla celu łowieckiego, jedno sportowego oraz wobec jednej osoby, która posiadała dwa pozwolenia, dla celu sportowego i kolekcjonerskiego.

psychologicznymi i uzależnionymi. Od tych pozytywnych orzeczeń Komendant Wojewódzki wniósł odwołanie, przy czym w trzech przypadkach ponowne orzeczenia lekarskie i psychologiczne były negatywne, potwierdzające przeciwwskazania do dysponowania bronią a w pozostałych dwóch przypadkach osoba nie stawiała się na badanie psychologiczne, bądź powiadomiła lekarza orzecznika o rezygnacji ze stawiania się na badania. Postępowania o cofnięciu pozwolenia na broń w związku z negatywnymi orzeczeniami lekarskimi lub rezygnacją z poddania się badaniom w tych sprawach prowadzono z zachowaniem wymogów określonych w Kpa. W ich wyniku wydano dwie decyzje administracyjne o cofnięciu pozwolenia na broń a trzy postępowania były w toku⁴².

(akta kontroli str. 19-22, 431-434, 445-454)

W latach 2022-2024, Komendant Wojewódzki wydał 39 decyzji cofających pozwolenie na broń ze względu na naruszenie obowiązku poddania się badaniom lekarskim i psychologicznym, na podstawie art. 18 ust. 5 pkt 2 UoBiA. Dotyczyło to przypadków w związku z wystąpieniem okoliczności dostatecznie uzasadniających podejrzenie zakwalifikowania ich do osób z zaburzeniami psychicznymi, psychologicznymi i uzależnionymi, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 2-4 UoBiA. Badanie pięciu postępowań w sprawie cofnięcia pozwolenia⁴³ wykazało, że Komendant Wojewódzki, niezwłocznie po powzięciu stosownej informacji od lokalnych jednostek Policji lub na podstawie weryfikacji policyjnych

rejestrów⁴⁴, skierował cztery osoby do poddania się badaniom lekarskim i psychologicznym i przedstawienia wydanych orzeczeń, na podstawie art. 15 ust. 5 UoBiA. W jednym przypadku odstąpiono od skierowania na badania, w związku z naruszeniem również zasad przechowywania broni⁴⁵. Postępowania w tych sprawach prowadzono z zachowaniem wymogów określonych w Kpa. W ich wyniku wydano cztery decyzje cofające udzielone pozwolenia na broń, a jedno, umorzono ze względu na śmierć posiadacza broni.

(akta kontroli str. 19-22, 431-444)

W okresie objętym kontrolą w KWP ujawniono 298 przypadków uzasadniających obligatoryjne cofnięcie pozwoleń lub dopuszczeń do posiadania broni⁴⁶, na podstawie przesłanek, o których mowa w art. 18 ust. 1 UoBiA. Najwięcej przypadków do obligatoryjnego cofnięcia dotyczyło okoliczności potwierdzających, że dane osoby należały one do grupy osób skazanych za przestępstwo umyślne lub takie przestępstwo skarbowe (219 przypadków) lub grupy osób z zaburzeniami psychicznymi, psychologicznymi i uzależnionymi (71 przypadków). Pozostałe przypadki dotyczyły przemieszczania się z rozładowaną bronią albo noszenia jej z niedozwoloną substancją (6 przypadków) lub naruszenia obowiązku zawiadomienia o utracie broni (2 przypadki).

(akta kontroli str. 19-22)

Badanie pięciu postępowań w sprawie cofnięcia decyzji o pozwoleniu na broń palną (dla celu sportowego lub łowieckiego)⁴⁷, wykazało, że wszczęcie postępowań nastąpiło niezwłocznie po ujawnieniu okoliczności stanowiących podstawę do cofnięcia

⁴² Według stanu na 10 kwietnia 2025 r.

⁴³ Dotyczących cofnięcia pozwoleń na broń do celu łowieckiego (cztery przypadki) i kolekcjonerskiego (jeden).

⁴⁴ Np. dotyczących kierowania grózb i znęcania się, prowadzenia pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości, wszczęcia awantury w miejscu publicznym wraz ze zniszczeniem mienia oraz interwencji domowej z uwagi na agresywne zachowanie.

⁴⁵ Dotyczyło to czynnego funkcjonariusza Policji.

⁴⁶ Z tego 265 przypadków w odniesieniu do pozwoleń na broń oraz 33 dopuszczeń.

⁴⁷ W tym czterech ze względu na przesłanki uzasadniające potwierdzenie oraz jednego z powodu przemieszczania się z rozładowaną bronią albo noszenia jej z niedozwoloną substancją.

pozwolenia a decyzje cofające pozwolenie na broń/dopuszczenie na posiadanie broni każdorazowo wydano z zachowaniem zasad określonych w Kpa. Postępowania w czterech przypadkach dotyczyły osób skazanych prawomocnym wyrokiem za przestępstwo budowlane, fałszerstwo dokumentów, nawoływanie do nienawiści na tle narodowościowym oraz kierowanie pojazdem w stanie nietrzeźwości (tj. wszczęta na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 2 UoBiA). Z kolei w jednym przypadku w związku z przemieszczaniem się osoby z bronią palną do celów sportowych w miejscu publicznym po spożyciu alkoholu i udostępnieniu broni osobie nieuprawnionej, która oddała dwa strzały w miejscu niedozwolonym (tj. na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 4 UoBiA).

(akta kontroli str. 455-464)

Komendant Wojewódzki stosował jednolitą praktykę postępowania wobec osób niepoddających się obowiązkowym badaniom lekarskim lub psychologicznym, w sytuacji ujawnienia okoliczności dostatecznie uzasadniających podejrzenie, iż należą one do grupy osób z zaburzeniami psychicznymi, psychologicznymi i uzależnionymi lub wobec osób przeciwko którym wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”. Na podstawie zbadanych pięciu postępowań ustalono, że Komendant Wojewódzki każdorazowo korzystał z prawa cofnięcia pozwolenia na broń.

(akta kontroli str. 435-454)

W okresie objętym kontrolą ujawniono 495 przypadków podejrzenia ustania okoliczności stanowiących podstawę wydania pozwolenia na posiadanie broni⁴⁸. We wszystkich wprawach wszczęto postępowania w wyniku których cofnięto 383 pozwoleń (na podstawie art. 18 ust. 4 UoBiA), a 112 postępowań umorzono. Ujawniono również 18 przypadków nieprzestrzegania zasad przechowywania, noszenia oraz ewidencjonowania broni i amunicji, w przedmiocie których wszczęto postępowania zakończone wydaniem 17 decyzji cofających pozwolenia, a jedno umorzono. Na podstawie pięciu decyzji cofających pozwolenie, wydanych w związku z ujawnieniem ustania okoliczności stanowiących podstawę do wydania pozwolenia, ustalono, że decyzje cofające pozwolenie na broń każdorazowo wydano z zachowaniem zasad określonych w Kpa. W trzech przypadkach decyzje wydano w związku rezygnacją z posiadania pozwolenia i ze zbyciem broni przez posiadacza, przekazania broni do WPA do złomowania, przekazaniem egzemplarza broni gazowej do zezłomowania a broni bojowej do depozytu WPA.

(akta kontroli str. 19-20, 465-472)

Badanie 18 postępowań zakończonych wydaniem decyzji cofających pozwolenia na posiadanie broni wykazało, że każdorazowo skutecznie egzekwowano realizację obowiązku zwrotu do Komendy dokumentów potwierdzających legalne posiadanie broni⁴⁹. Zabezpieczenia dokumentów dokonano przed wydaniem decyzji cofających pozwolenia, przy czym w 11 przypadków ich zabezpieczenia (w tym broni) dokonała lokalna jednostka Policji w momencie przeprowadzania interwencji. W pozostałych przypadkach następowało to na wniosek WPA bądź posiadacze osobiście zwracali dokumenty w związku z rezygnacją (przekazując jednocześnie broń celem zezłomowania) bądź sprzedają broni (przekazując umowę o jej zbyciu).

(akta kontroli str. 431-472)

W KWP nie egzekwowano od zarządów okręgowych PZŁ oraz zarządów stowarzyszeń strzeleckich posiadających licencję klubową PZSS realizacji obowiązków w zakresie przekazywania wymaganych informacji, o których mowa w art. 27 ust. 5 UoBiA, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

⁴⁸ Za wyjątkiem niepoddania się badaniom lekarskim i psychologicznym.

⁴⁹Tj. legitymacji posiadacza broni oraz ewentualnie niewykorzystanego zaświadczenia uprawniającego do jej nabycia

(akta kontroli str. 483-484, 525)

W badanym okresie w odniesieniu do 83 decyzji dotyczących odmowy pozwolenia⁵⁰ oraz 13 decyzji dotyczących odmowy dopuszczenia⁵¹ złożono odwołania Komendanta Głównego, z czego uwzględniono odpowiednio 27 i 3.

(akta kontroli str. 484)

W badanym okresie, Komendant Wojewódzki wydał 1 038 EKBP, przy czym corocznie wzrastała liczba wydanych kart, z 331 w 2022 r., do 356 w 2024 r.⁵². EKBP wydawano na wniosek osób posiadających broń palną lub podmiotów, o których mowa w art. 29 ust. 1 pkt 4, 5 i 7 UoBiA, osobom wskazanym przez te podmioty oraz posiadającym dopuszczenie do posiadania broni, stosownie do art. 10a ust. 1 UoBiA.

(akta kontroli str. 484)

Komendant, w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 marca 2025 r., w ramach prowadzonych postępowań o wydanie pozwolenia, złożył 151 odwołań od orzeczeń lekarskich i psychologicznych, przedłożonych przez wnioskodawców, stwierdzających że nie należały one do osób, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 2-4 UoBiA. Najczęstszymi przyczynami odwołań były podejrzenia uzależnienia od alkoholu lub innych substancji osób ubiegających się o wydanie decyzji, prowadzenie przez nie pojazdów mechanicznych pod wpływem alkoholu oraz popełnienie przestępstw z użyciem przemocy. Z kolei w postępowaniach o udzielenia pozwolenie na dopuszczenie do posiadania broni Komendant odwołał się od 31 ww. orzeczeń lekarskich i psychologicznych. Wynik wszystkich zakończonych do 31 marca 2025 r.⁵³ odwołań był pozytywny, poprzez wydanie negatywnych orzeczeń lekarskich i psychologicznych.

(akta kontroli str. 28)

W kontrolowanym okresie do KWP wpłynęły trzy skargi na realizacją zadań związanych z reglamentacją broni palnej, z czego dwie dotyczyły pozwoleń⁵⁴ a jedna odmowy wydania EKBP. Skargi zostały prawidłowo i rzetelnie rozpatrzone z zachowaniem zasad określonych w Kpa. Każdorazowo odnoszono się do wszystkich zarzutów skargi oraz indywidualnych okoliczności poszczególnych spraw. Wszystkie skargi uznano za bezzasadne, powiadamiając skarżących o sposobie ich załatwienia.

(akta kontroli str. 553-566)

W okresie objętym kontrolą, w KWP nie przeprowadzano kontroli wewnętrznej lub zewnętrznej w zakresie realizacji zadań związanych z reglamentacją dostępu do broni palnej. Kwestie te nie były przedmiotem również audytu wewnętrznego. W planach audytu wewnętrznego na kolejne lata 2022-2025 zidentyfikowano średnio ryzyko w obszarze postępowań administracyjnych w sprawach dotyczących obrotu bronią.

(akta kontroli str. 37, 189-258)

W KWP napotymano szereg trudności w związku z realizacją zadań związanych z reglamentacją broni palnej. I Zastępca Komendanta Wojewódzkiego wskazał jako istotne ograniczenia i utrudnienia m.in.:

- zbyt krótki termin na wniesienie odwołania od orzeczeń lekarskich i psychologicznych, co często utrudniało lub uniemożliwiało wniesienie odwołania z

⁵⁰ Z tego 2022 r., 2023 r. i 2024 r. odpowiednio - 37, 23 i 23 odwołań, a uwzględniono odpowiednio 8, 0 i 19.

⁵¹ Z tego 2022 r. – trzy, w 2023 r. – pięć a 2024 r. – sześć, przy czym corocznie uwzględniono po jednym odwołaniu.

⁵² A w 2023 r. - 351 kart.

⁵³ W toku było 15 postępowań.

⁵⁴ Dotyczyła niewłaściwej opinii na temat jego stanu zdrowia zawartej w odwołaniu od orzeczenia lekarskiego i psychologicznego lub podnoszonej bezczynności w sprawie wniosku o wycofanie pozwolenia.

uwagi na długotrwały okres oczekiwania na materiały w sprawach z jednostek lokalnych Policji oraz innych instytucji,

- potrzebę udziału w zyskach z tytułu opłat za wydanie: pozwolenia lub dopuszczenia, zaświadczeń uprawniających do nabycia broni, EKBP i innych⁵⁵ wnoszonej na rachunek gminy, gdyż prowadzenie postępowań administracyjnych ww. sprawach generuje wysokie koszty dla KWP,
- konieczność unormowania dostępu do broni czarnoprochowej „bezpозwoleniowej” rozdzielnego ładowania wytworzonej przed 1885 r. i jej replik w trybie pozwolenia na broń z wymogiem dostarczenia orzeczenia lekarskiego i psychologicznego, jak w przypadku broni palnej,
- umożliwienie zobowiązania osób ubiegających się o wydanie pozwolenia do przedłożenia aktualnych badań gdy nie ma już prawnej możliwości złożenia odwołania od badań, lub są oni zwolnienie z ich przedłożenia,
- przywrócenie rozwiązania aby ośrodki medycyny pracy lub podobne instytucje były właściwe do wydawania orzeczeń lekarskich i psychologicznych w trybie odwoławczym,
- ulepszenie bazy KSIP i powiązania jej z innymi bazami policyjnymi oraz bazą PESEL, a także zapewnienie dostępu do baz danych Żandarmerii Wojskowych w zakresie broni posiadanej przez żołnierzy zawodowych,
- konieczność zniesienia albo zmiany treści przepisu art. 27 ust. 5 UoBiA, poprzez wprowadzenie sankcji za niewykonanie zobowiązania lub wprowadzenie narzędzi umożliwiających Komendantowi wpływanie na zarządy PZŁ i stowarzyszenia strzeleckie,
- zaostrzenie kary za utrudnienie wydania lub niewydanie broni w przypadku konieczności jej zabezpieczenia oraz umożliwienie obciążania kosztami np. wynajęcia ślusarza do otwarcia szafy do przechowywania broni;
- rozszerzenie uprawnień na organy Żandarmerii Wojskowej⁵⁶ do wydawania dopuszczenia do posiadania broni oraz innych dokumentów dotyczących żołnierzy zawodowych,
- wprowadzenie ustawowego obowiązku wskazania przez posiadaczy pozwolenia na broń, miejsca jej przechowywania,
- wprowadzenie ustawowego obowiązku dla funkcjonariuszy służb posiadających pozwolenie na broń do informowania organu wydającego pozwolenie o zakończeniu służby,
- rozwiązanie problemu rozbieżności terminu zdania legitymacji posiadacza broni a zbycia broni po utracie uprawnień, co często utrudnia lub wręcz uniemożliwia właściwe dysponowanie bronią przez taką osobę, która przemieszcza się z bronią nie mając przy sobie legitymacji
- zmianę przepisów prawa poprzez nałożenie obowiązku opłat za przechowywanie broni w policyjnym depozycie po zmarłym, na prawie ustanowionych spadkobierców⁵⁷.

(akta kontroli str. 489-491)

⁵⁵ Tj. od legitymacji posiadacza broni lub osoby dopuszczonej do jej posiadania, a także za udzielenie pełnomocnictwa do sprawy.

⁵⁶ W obecnie obowiązujących przepisach prawa pozwolenie na broń dla żołnierzy zawodowych wydawane jest przez organy Żandarmerii Wojskowej, natomiast dopuszczenie do posiadania broni przez organ Policji właściwy ze względu na miejsce zamieszkania żołnierza zawodowego, co powoduje utrudnienia w procesie wydawania decyzji i dezorientuje samych wnioskujących.

⁵⁷ Osoba dysponująca bronią po zmarłym ponosi koszty deponowania broni, pomimo iż często nie jest spadkobiercą.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W pięciu decyzjach udzielających pozwolenia na broń (spośród 17 zbadanych) nie określono rodzaju broni objętej tymi decyzjami⁵⁸, podczas gdy rodzaj broni stanowi jeden z elementów treści pozwolenia, wymagany art. 12 ust. 1 UoBiA. Dla celu sportowego treść czterech pozwoleń ograniczono do podania ogólnego sformułowania „broni palnej do celu sportowego” bez określenia, którego rodzaju broni to pozwolenie dotyczy, spośród czterech rodzajów wymienionych w art. 10 ust. 4 pkt 4 lit. a-d ww. ustawy, możliwych do posiadania do celu sportowego. W przypadku jednej decyzji dla celu szkoleniowego wymieniono

w niej wyłącznie broń sportową do celów szkoleniowych, również nie określając o jaki jej rodzaj albo rodzaje chodzi.

I Zastępca Komendanta Wojewódzkiego wyjaśnił m.in., że *w decyzjach opis rodzaju broni był wystarczający. Określenie w decyzji dla celu sportowego rodzaju broni – broń palna dla celu sportowego obejmowało wszystkie rodzaje wymienione w art. 10 ust 4 pkt 4 lit a, b, c, d UoBiA, tj. broń bocznego zapłonu z lufami gwintowanymi, o kalibrze do 6 mm, centralnego zapłonu z lufami gwintowanymi, o kalibrze do 12 mm, gładkolufowa oraz przystosowana do strzelania wyłącznie przy pomocy prochu czarnego (dymnego).* Naczelnik WPA dodał, że powyższe wyjaśnienia obejmują również ww. decyzję do celu szkoleniowego⁵⁹.

(akta kontroli str. 284-299, 331-335, 482, 751)

NIK wskazuje, że zgodnie z art. 12 ust. 1 UoBiA, pozwolenie na broń wydawane jest w drodze decyzji administracyjnej, w której określa się cel, w jakim zostało wydane oraz rodzaj i liczbę egzemplarzy broni. Ustawodawca wprost zatem wskazał, że w decyzji poza celem powinien być również wymieniony m.in. rodzaj broni, a co za tym idzie, nie powinien on pozostawać w sferze domniemań. Z kolei art. 107 § 1 Kpa wymienia obligatoryjne elementy decyzji, m.in. rozstrzygnięcie oraz uzasadnienie, które stanowią integralną całość. Rozstrzygnięcie, będące kwintesencją decyzji i wiążącym ustaleniem konsekwencji stosowanego przepisu prawa materialnego, powinno być jednoznaczne i niewymagające szczególnej analizy oraz konkretne co do przedmiotu uprawnienia⁶⁰.

2. W świadectwie broni nr B6028/A/2024 z 8 listopada 2024 r. oraz w dwóch decyzjach zmieniających obowiązujące tego rodzaju pozwolenia⁶¹ nie wskazano niektórych egzemplarzy broni jako należących do szczególnie niebezpiecznej, o której mowa w art. 10 ust. 5 pkt 1 UoBiA. Pozwolenie dotyczyło 15 egzemplarzy broni podzielonej na dwie podgrupy, pierwsza - 13 egzemplarzy broni palnej w postaci pistoletów lub rewolwerów centralnego zapłonu o kalibrach od 6 mm do 12 mm, strzelb powtarzalnych o kalibrze wagomiarowym 12 mm, broni bocznego zapłonu z lufami gwintowanymi o kalibrze do 6 mm, broni palnej centralnego zapłonu z lufami gwintowanymi o kalibrze do 12 mm, broni palnej gładkolufowej oraz pistoletów maszynowych o kalibrze od 6 do 12 mm. Druga podgrupa obejmowała wyłącznie dwa egzemplarze broni palnej w postaci karabinków samoczynnych o kalibrze od 5,45 mm do 7,62 mm. Identyczny sposób podziału przyjęto w decyzjach zmieniających, w których odrębnie wymieniono karabinki samoczynne a pistolety maszynowe ujęto

⁵⁸ Dla celu sportowego nr B4921/A/2024 z 5 września 2024 r., nr B6291/A/2024 z 26 listopada 2024 r., nr B4963/A/2023 z 11 października 2023 r., nr B791/A/2022 z 30 marca 2022 r. oraz dla celu szkoleniowego nr B5467/A/2024 z 1 października 2024 r.

⁵⁹ Nr B5467/A/2024 z 1 października 2024 r.

⁶⁰ Por. wyroki: WSA w Rzeszowie z 10 października 2017 r. w sprawie II SA/Rz 843/17 oraz WSA w Kielcach z 24 października 2019 r. i 24 stycznia 2024 r. w sprawach odpowiednio II SA/Ke 560/19 i II SA/Ke 669/23.

⁶¹ Nr B624/A/2023 z 13 lutego 2023 r. oraz Nr B2914/A/2024 z 27 maja 2024 r.

w grupie pozostałych rodzajów broni. W treści decyzji nie wskazano, które z rodzajów broni należą do szczególnie niebezpiecznej. W uzasadnieniu i w podstawie prawnej nie odniesiono się do art. 29 ust. 2 pkt 1 UoBiA który stanowi, że pozwolenie na broń szczególnie niebezpieczną może zostać wydane organizatorom kursów, kształcącym w zawodzie pracownika ochrony. Z treści decyzji można wyłącznie domniemywać, że organ jako broń szczególnie niebezpieczną uznał dwa egzemplarze w postaci karabinków samoczynnych

o kalibrze od 5,45 mm do 7,62 mm, a nie przypisał tej cechy pistoletom maszynowym o kalibrze od 6 mm do 12 mm.

I Zastępca Komendanta Wojewódzkiego wyjaśnił m.in., że *organ dokonał literalnej interpretacji przepisów UoBiA. W efekcie tej wykładni, wyodrębniono w decyzji wyłącznie egzemplarze broni palnej w postaci karabinków samoczynnych*

o kalibrze od 5,45 mm do 7,62 mm, co pozwoliło na jednoznaczne rozróżnienie poszczególnych kategorii broni. Kategoria broni palnej w postaci karabinków samoczynnych została wyodrębniona jako broń wymieniona w art. 10 ust. 5 UoBiA. Dodał, że KWP posiada ugruntowaną praktykę wydawania pozwoleń na broń palną do celów szkoleniowych w postaci karabinków samoczynnych wyłącznie na rzecz placówek posiadających wpis do ewidencji szkół i placówek niepublicznych, i dlatego w decyzji wyodrębniono karabinki samoczynne

o kalibrze od 5,45 mm do 7,62 mm.

(akta kontroli str. 414-417, 524, 745-747)

NIK nie kwestionuje zasadności oraz zakresu pozwoleń udzielonych ww. podmiotom. Podważa natomiast niezakwalifikowanie rodzaju broni,

o którym mowa w art. 10 ust. 4 pkt 2 lit. c do katalogu broni szczególnie niebezpiecznych. W decyzji powinno być również wyraźne oznaczenie, który z rodzajów broni organ traktował jako szczególnie niebezpieczny. Podkreślenia wymaga, że pistolety maszynowe również należą do broni szczególnie niebezpiecznej, na co wskazuje orzecznictwo sądów administracyjnych jak i doktryna. Dokonując wykładni art. 10 ust. 4 pkt 7 ustawy o broni i amunicji, należy odczytywać go łącznie z art. 10 ust. 4 pkt 2 lit. e, art. 29 ust. 2 w zw. art. 10 ust. 5 pkt 1 ustawy o broni i amunicji, a to prowadzi do wniosku, że karabinki o kalibrze od 5,45 mm do 7,62 mm i pistolety maszynowe o kalibrze od 6 mm do 12 mm, to broń palna samoczynna, zdolna do rażenia celów na odległość⁶². Pistolety maszynowe o kalibrze od 6 mm do 12 mm wymienione w art. 10 ust. 4 pkt 2 lit. c UoBiA, jako broń samoczynna, są bronią szczególnie niebezpieczną⁶³.

NIK wskazuje, że niezależnie od tego, w załączniku nr I do Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/555 z 24 marca 2021 r. w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni⁶⁴, za broń palną niedozwoloną, należącą do kategorii A, uznano m.in. samoczynną broń palną (pkt II.2), definiując ją jako broń palną, która ładuje się automatycznie po każdorazowym oddaniu strzału i która może oddać więcej niż jeden strzał przy jednym uruchomieniu urządzenia spustowego (pkt IV lit. c). Analogiczną definicję ujęto w załączniku do ustawy z 13 czerwca 2019 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym⁶⁵ (pkt 3). Również zatem w tym kontekście, ww. pistolety maszynowe, zdolne do prowadzenia m.in. ognia ciągłego, są bronią szczególnie niebezpieczną w rozumieniu przepisów UoBiA i tak powinny być klasyfikowane, w tym w decyzjach wydawanych

⁶² Wyrok NSA z 25 września 2018 r. w sprawie II OSK 21/18.

⁶³ Cezary Kąkol [w:] Ustawa o broni i amunicji. Komentarz, Warszawa 2021, art. 10, teza 5.

⁶⁴ Dz. U. UE. L. z 2021 r. Nr 115, str. 1.

⁶⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 1743.

w KWP. Decyzje te – jak to wcześniej już wskazano – powinny też jednoznacznie ten fakt określać.

3. Nierzetelnie sprawowano nadzór nad realizacją obowiązku przez posiadaczy pozwoleń na broń do celów ochrony osobistej oraz osób i mienia- przedkładania Komendantowi raz na 5 lat orzeczeń lekarskich i psychologicznych, stwierdzających że nie należą do osób z zaburzeniami psychicznymi, psychologicznymi i uzależnionymi (o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 2-4) i potwierdzających, iż mogą dysponować bronią. Analiza danych 20 osób w systemie KSIP wykazała, że osoby nie przedłożyły kolejnych, aktualnych orzeczeń lekarskich i psychologicznych, pomimo upływu terminu ich ważności, sięgającego nawet w jednym przypadku 447 dni. W 13 przypadkach ważność ww. orzeczeń osób upłynęła od 40 do 218 dni a w pozostałych sześciu przypadkach od 1 do 29 dni. Komendant Wojewódzki wobec tych osób nie podejmował żadnych działań, w tym nie skorzystał z możliwości przewidzianej w art. 18 ust. 5 pkt 2 UoBiA i nie cofnął wydanych pozwoleń.

I Zastępca Komendanta Wojewódzkiego wyjaśnił m.in., że jeden pracownik WPA prowadził stałą weryfikację spełnienia tego obowiązku, przy czym najpierw zwracano się do stron postępowania z pismem informującym o konieczności przedłożenia wymaganych badań, a dopiero brak odpowiedzi skutkowało wszczęciem postępowania administracyjnego w sprawie cofnięcia pozwolenia na broń. Dodał, że przepisy pozostawiają organowi administracyjnemu uznaniowość przy podejmowaniu decyzji o cofnięciu pozwolenia na broń, a organ z tego prawa *korzystał, jednakże* przed wszczęciem postępowania informowano o konieczności dostarczenia takich badań – co w większości przypadków strony czyniły lub same rezygnowały z pozwolenia na broń.

I Zastępca Komendanta odwołał się również do wpływu ogłoszonego stanu epidemii COVID-19 i wprowadzenia ustawowych rozwiązań umożliwiających odroczenie obowiązku dostarczenia badań, co później spowodowało kumulację osób przesyłających do Policji badań oraz doprowadziło do niemonitorowania przez posiadaczy pozwolenia na broń terminu ważności badania. Wskazał również, że znaczne obciążenie Wydziału wynikające z dynamicznego wzrostu liczby wniosków o wydanie pozwolenia na broń wymusiło zmianę organizacji pracy i przesunięcie do tych zadań dodatkowych pracowników oraz funkcjonariuszy.

NIK wskazuje, że rozwiązanie, o którym mowa w art. 12d ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych⁶⁶, przedłużające do 90 dni termin⁶⁷ przedstawienia Komendantowi Wojewódzkiemu orzeczeń lekarskich i psychologicznych, zaczęło funkcjonować z dniem zakończenia stanu epidemii i następnie ww. zagrożenia tj. 1 lipca 2023 r. Przywołany zatem 90-dniowy termin, upłynął z dniem 29 września 2023 r.

W trakcie kontroli NIK, Komenda podjęła działania zmierzające do uzyskania wymaganych prawem orzeczeń lekarskiego i psychologicznego od wskazanych osób, którym upłynął termin dostarczenia badań.

(akta kontroli str. 517-518, 524-525, 538)

4. KWP nie egzekwowała od zarządów: okręgowych PZŁ i stowarzyszeń strzeleckich posiadających licencję PZSS realizacji ich obowiązku corocznego przekazywania Komendantowi aktualnych wykazów członków uprawiających łowiectwo lub strzelectwo z użyciem własnej broni oraz wykluczeniu członków tych organizacji, tj. informacji, o których mowa w art. 27 ust. 5 UoBiA. Takie działanie było nierzetelne, gdyż ustanie członkostwa może stanowić podstawę do cofnięcia pozwolenia w przypadku ustania

⁶⁶ Dz. U. z 2024 r., poz. 340.

⁶⁷ licząc od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii.

okoliczności faktycznych, które stanowiły podstawę do jego wydania. NIK wskazuje, że sposób prowadzenia ewidencji korespondencji przychodzącej WPA nie sprzyjał monitorowaniu realizacji ww. obowiązku, albowiem nie umożliwiał selektywnego wyszukiwania korespondencji, o czym świadczyło nie przedstawienie żadnej takiej informacji w toku kontroli.

I Zastępca Komendanta Wojewódzkiego oraz Naczelnik WPA wyjaśnili m.in., że w WPA nie prowadzono odrębnego rejestru dla dokumentów wpływających z PZŁ lub innych zarządów stowarzyszeń strzeleckich a WPA nie podejmował czynności przypominających tym zarządom o obowiązku przekazywania corocznych wykazów członków, z uwagi na brak sankcji za jego niewypelnienia. Dodali, że *stowarzyszenia sportowe nie były zobligowane do informowania Policji*

o swoim powstaniu, a osoby posiadające pozwolenie na broń mogły być członkami więcej niż jednego klubu sportowego. Ponadto, dodali, że takie informacje były składane przez PZŁ i bezpośrednio kierowane do ich realizacji, jednakże ze względu na dużą ilość realizowanych zadań i absencje chorobowe niemożliwe było zaangażowanie dodatkowych pracowników do ich wyszukiwania.

NIK wskazuje, że egzekwowanie realizacji obowiązków w zakresie przekazywania wymaganych informacji powinno zostać poprzedzone podjęciem działań organizacyjnych zapewniających odrębne gromadzenie przedmiotowych danych. Ich pozyskanie jest niezbędne do sprawowania właściwego nadzoru nad posiadaniem broni.

W toku kontroli NIK, KWP zwróciła się do wszystkich właściwych zarządów okręgowych PZŁ oraz Wielkopolskiego Związku Strzelectwa Sportowego z informacją o konieczności realizowania obowiązku o którym mowa w art. 27 ust. 5 UoBiA. Naczelnik WPA podał, że *podjęto decyzję o indywidualnym segregowaniu informacji o aktualnych członkach PZŁ oraz stowarzyszeń strzeleckich, nadesłanych przez te organizacje.*

(akta kontroli str. 483-484, 525, 528-532, 538, 750)

OCENA CZĄSTKOWA Komendant Wojewódzki realizował wszystkie zadania związane z reglamentacją

dostępu do broni palnej. Prawidłowo i rzetelnie weryfikowano istnienie przesłanek uniemożliwiających wydanie pozwolenia oraz dopuszczenia, określonych w art. 15 ust. 1 UoBiA. Wszystkie badane pozwolenia zostały wydane osobom mogącym dysponować bronią. Rzetelnie rozpatrywano również wnioski o wydanie świadectwa broni, które zostały udzielone wyłącznie uprawnionym podmiotom. Broń określona w pozwoleniach każdorazowo odpowiadała ustawowemu celowi. Decyzje zawierały wymagane elementy, w tym określały ww. cele oraz liczby egzemplarzy broni, z tym że w części wydawanych pozwoleń na broń nie precyzowano jej rodzaju. W wymaganych przypadkach wyłączano dostęp do broni szczególnie niebezpiecznej, natomiast nie kwalifikowano jednego z rodzajów broni do katalogu szczególnie niebezpiecznych w wydanych świadectwach. Brak konsekwencji w formułowaniu treści rozstrzygnięć i uzasadnień decyzji dotyczących analogicznych stanów faktycznych i prawnych nie sprzyjał eliminowaniu wątpliwości interpretacyjnych oraz prawidłowemu realizowaniu woli organu przez stronę. Niezwłocznie podejmowano działania w przypadkach wystąpienia okoliczności uzasadniających obowiązkową i fakultatywną potrzebę wszczęcia postępowania w sprawie cofnięcia udzielonych pozwoleń. Nierzetelnie jednak egzekwowano realizację przez zarządy okręgowe PZŁ oraz zarządy stowarzyszeń strzeleckich, posiadających licencję PZSS, obowiązku przekazywania Komendantowi Wojewódzkiemu informacji, o których mowa w art. 27 ust. 5 UoBiA. Policja niezwłocznie dokonywała zabezpieczenia broni oraz odbioru dokumentów uprawniających do jej posiadania jak i ewentualnego zakupu. Nie zapewniono jednak w pełni rzetelnego nadzoru nad realizacją obowiązku poddawania się okresowym badaniom lekarskim i psychologicznym raz na pięć lat przez osoby posiadające pozwolenie na broń wydane w celu określonym w art. 10 ust. 2 pkt 1 i 2 UoBiA.

OBSZAR 2. Nadzór nad posiadaniem broni palnej.

Opis stanu faktycznego

Wg stanu na 31 grudnia 2024 r. na terenie województwa wielkopolskiego wydano ogółem 32 563 pozwoleń na broń, a liczba zarejestrowanych jednostek broni wyniosła 94 541 sztuk. Najwięcej pozwoleń wydano osobom dla celów:

- łowieckiego: 13 132 osób, zarejestrowano 37 814 sztuk broni;
- sportowego: 9 111 osób, zarejestrowano 26 334 sztuk broni;
- kolekcjonerskiego: 7 292 osób, zarejestrowano 26 940 sztuk broni;
- ochrony osobistej: 2 711 osób, zarejestrowano 2 241 sztuk broni;
- szkoleniowego: 170 osób, zarejestrowano 1 044 sztuk broni;
- pozostałych⁶⁸: 147 osób, zarejestrowano 168 sztuk broni.

Na koniec 2024 r. liczba podmiotów prawnych i gospodarczych posiadających świadectwa broni⁶⁹ wyniosła 155, a liczba jednostek broni zarejestrowanych na podstawie ww. pozwolenia na okaziciela wyniosła 3 945 sztuk.

(akta kontroli str. 15, 17)

Badanie wydanych 11 pozwoleń⁷⁰, wykazało, że w każdym przypadku rodzaj i liczba egzemplarzy nabytej broni odpowiadała pozwoleniu, a broń została zgłoszona do rejestracji w ustawowym terminie, stosownie do art. 13 ust. 1 UoBiA.

(akta kontroli str. 267-335)

W badanym okresie KWP ujawniła łącznie 37 przypadków skutkujących obowiązkiem odebrania broni. Dotyczyły one wszczęcia wobec posiadacza broni procedury Niebieskie Karty, o której mowa w art. 19a ust. 1 pkt 1 UoBiA. Analiza pięciu takich przypadków wykazała, że w każdym z nich odbiór broni następował w tym samym dniu, w którym ujawniono ww. okoliczności⁷¹.

W tym okresie, Komenda ujawniła również 237 przypadków wystąpienia okoliczności uprawniających do odebrania broni, z tego 158 dotyczące toczenia się przeciwko posiadaczowi broni postępowania karnego o przestępstwo umyślne lub takie przestępstwo skarbowe, 70 związanych ze zobowiązaniem przez Policję do badań medycznych, a pozostałe w zakresie przemieszczenia się z rozładowaną bronią lub noszenia broni po spożyciu niedozwolonych substancji czy nieprzestrzegania zasad przechowywania, noszenia oraz ewidencjonowania broni i amunicji. Analiza pięciu przypadków wykazała, że Komenda, korzystając z ww. uprawnień odebrania broni, stosowała jednolitą praktykę bez względu na podstawę prawną odebrania broni⁷².

(akta kontroli str. 23-25, 567-575)

Analiza dokumentacji dotyczącej 10 osób posiadających broń, którym cofnięto pozwolenie na broń wykazała, że rzetelnie i skutecznie egzekwowano realizację

⁶⁸W tym dla celu pamiątkowego – 140 osób (zarejestrowano 164 sztuk broni), rekonstrukcji historycznych – trzy osoby (jedna sztuka broni), ochrony osób i mienia – jedna osoba (jedna sztuka broni) a innych – trzy osoby (dwie sztuki broni).

⁶⁹Z tego m.in.: 75 – szkoły, organizacje sportowe i łowieckie, stowarzyszenia, podmioty realizujące ćwiczenia strzeleckie albo kształcące w zawodzie pracownika ochrony, 55 – przedsiębiorcy koncesjonowani dla celu ochrony osób i mienia, 14 – wewnętrzne służby ochrony, 4 – podmioty prowadzące strzelnice, a siedem pozostałe podmioty.

⁷⁰Na podstawie dokumentacji oraz danych ujętych w rejestrze Broń systemu KSIP dotyczących pozwoleń zbadanych w obszarze pierwszym w odniesieniu do nabycia broni przez osobę, która otrzymała pozwolenie.

⁷¹Odbioru broni dokonywał patrol Policji przeprowadzający interwencję.

⁷²Po wpływie do KWP informacji o zaistnieniu wobec posiadacza broni okoliczności, o których mowa w art. 19 UoBiA, kierowano do właściciela broni pismo informujące o obowiązku przekazania jednostek broni i amunicji do depozytu oraz dokumentów potwierdzających legalność posiadania broni, a do komisariatu Policji miejsca zamieszkania posiadacza broni kierowano pismo nakazujące niezwłoczne odebranie jednostek broni, amunicji oraz ww. dokumentów.

obowiązków dotyczących zbycia broni i amunicji. W każdym przypadku osoby te zrealizowały obowiązek terminowego zbycia albo złożenia broni do depozytu, stosownie do art. 22 ust. 1 i 3 UoBiA.

(akta kontroli str. 576-581)

Ogłędziny magazynu broni wykazały, że warunki jej przechowywania odpowiadają wymogom określonych w § 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 26 sierpnia 2014 r. w sprawie przechowywania, noszenia oraz ewidencjonowania broni i amunicji⁶⁹.

(akta kontroli str. 582-585)

Na koniec 2022 r. i 2023 r. w depozycie Komendy Wojewódzkiej było odpowiednio 344 i 350 sztuk broni (w tym przeznaczonych do zniszczenia odpowiednio 72 i 38). Natomiast wg stanu na 31 grudnia 2024 r. zdeponowanych było 486 sztuk broni, z tego 63 przeznaczonych do zniszczenia. Z tytułu opłat za depozyt uzyskano w latach 2022-2024 dochody w łącznej wysokości 264,5 tys. zł⁷⁰.

(akta kontroli str. 586-612)

Na podstawie 10 protokołów przyjęcia do depozytu broni i amunicji stwierdzono, że broń była przyjmowana i ewidencjonowana prawidłowo oraz rzetelnie. Protokoły zawierały niezbędne informacje i były zgodne ze wzorem stanowiącym załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 9 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad deponowania i niszczenia broni i amunicji w depozycie policji, żandarmerii wojskowej lub organu celnego oraz stawki odpłatności za ich przechowywanie w depozycie⁷¹. Do każdego z nich dołączono opinie dotyczące stanu technicznego broni, a w książce ewidencji broni i amunicji dokonano odpowiednich wpisów, według wzoru stanowiącego załącznik nr 2 do ww. rozporządzenia.

(akta kontroli str. 567-575)

W KWP nie wprowadzono szczególnej procedury regulującej kwestie zabezpieczenia broni po osobach zmarłych. I Zastępca Komendanta Wojewódzkiego wyjaśnił m.in., że *informacje o zgonie osób posiadających pozwolenie na broń pozyskiwano od członków rodzin, jednostek terenowych Policji lub PZŁ. Wskazał, że działania prewencyjne WPA w tym zakresie polegały na wyznaczeniu części funkcjonariuszy i pracowników do tzw. opiniowania, tj. ustalenia czy wobec posiadaczy pozwoleń na broń zachodzą przesłanki do wszczęcia postępowania administracyjnego w sprawie cofnięcia uprawnień*⁷². Dodał, że z uwagi na znaczną liczbę realizowanych zadań przez WPA obecnie ww. czynnościami zajmuje się jeden pracownik.

Ponadto, I zastępca Komendanta Wojewódzkiego wyjaśnił, że w przypadku ustalenia faktu zgonu osoby posiadającej broń, wysyłano informacje do właściwej miejscowo jednostki terenowej Policji o zabezpieczeniu broni, a następnie funkcjonariusze odbierali broń od członków rodziny zmarłego, przedkładając im zaświadczenie i przekazując broń do WPA celem procedowania dalszych czynności (w tym ustalenia prawnych spadkobierców po zmarłym). Dodał także, że często rodzina zmarłego zgłasza się do jednostek Policji, które podejmują czynności związane z zabezpieczeniem broni z własnej inicjatywy.

(akta kontroli str. 722, 724)

Analiza zapisów w rejestrze *Broń* KSIP dotycząca 20 zmarłych osób⁷³ posiadających pozwolenie na broń wykazała, że w pięciu sprawach nie

⁶⁹ Dz. U. z 2023 r. poz. 364, dalej: rozporządzenie w sprawie przechowywania broni.

⁷⁰ Z tego w 2022 r. - 116,8 tys. zł, 2023 r. - 69,0 tys. zł a w 2024 r. - 78,7 tys. zł.

⁷¹ Dz. U. Nr 152, poz. 1609, dalej: rozporządzenie w sprawie deponowania broni.

⁷² W ramach tych działań dokonywano m.in.: weryfikacji w policyjnych bazach danych, sprawdzenia karalności w KRS, pozyskiwania opinii w miejscach zamieszkania, sprawdzenia danych w systemie PESEL.

⁷³ Urodzonych w latach 1900-1940.

odnotowano w tym rejestrze informacji o zgonie właściciela broni, przy czym w trzech przypadkach broń znajdowała się w depozycie Komendy Wojewódzkiej lub zarejestrowano broń jako utraconą. W efekcie braku informacji o zgonie w dwóch przypadkach nie podjęto czynności w celu zabezpieczenia łącznie czterech egzemplarzy broni po osobach zmarłych, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. W pozostałych przypadkach w ww. rejestrze zawarto stosowne informacje o zgonie tych osób i sposobie zabezpieczenia broni przed dostępem do niej osób nieuprawnionych (12 spraw) bądź dana osoba przed śmiercią nie nabyła broni (3 sprawy).

(akta kontroli str. 613-688)

W latach 2022-2024 KWP przeprowadziła 97 kontroli w zakresie warunków i sposobu przechowywania broni i amunicji, w tym 27 u osób fizycznych posiadających pozwolenie na broń⁷⁴ oraz 70 u podmiotów posiadających świadectwo broni⁷⁵. W odniesieniu do małej skali kontroli u osób fizycznych I zastępca Komendanta Wojewódzkiego wyjaśnił, że *realizacja czynności sprawdzających u osób fizycznych w ww. zakresie w stosunku do 32 563 osób legitymujących się prawem do posiadania broni wymaga zaangażowania takiej liczby funkcjonariuszy, którą nie dysponuje Komendant Wojewódzki*.

Analiza 10 protokołów kontroli⁷⁶ wykazała, że kontrole zostały rzetelnie przeprowadzone przez funkcjonariuszy z KWP i obejmowały realizację obowiązków określonych w rozporządzeniu w sprawie przechowywania broni i zostały rzetelnie udokumentowane. W ich wyniku, w jednym przypadku sformułowano zalecenie w związku z ujawnioną nieprawidłowością, które zostało wykonane, o czym poinformowano KWP.

(akta kontroli str. 689-716, 725)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W Komedzie nie sprawowano rzetelnego nadzoru nad zabezpieczaniem broni po osobach zmarłych m.in. przed dostępem osób nieuprawnionych. Spośród 20 zbadanych przypadków w odniesieniu do dwóch nieżyjących osób, które uprzednio posiadały pozwolenia⁷⁷ nie podjęto czynności w celu zabezpieczenia łącznie czterech egzemplarzy broni do nich należących, pomimo że zgony tych osób nastąpiły odpowiednio w kwietniu 2020 r. i maju 2024 r.⁷⁸.

I zastępca Komendanta Wojewódzkiego wyjaśnił, że *brak informacji o zgonie osób posiadających pozwolenie na broń wynikało z braku powiązania systemu KSIP z rejestrem PESEL, co ogranicza możliwość szybkiego reagowania na informacje o śmierci danej osoby. Dodał, że czynności zmierzające do odebrania broni palnej*

po osobie zmarłej rozpoczęto niezwłocznie w trakcie kontroli NIK – zwrócono się do właściwej jednostki policji o zabezpieczenie broni.

NIK wskazuje, iż rzetelny nadzór nad bronią powinien dotyczyć również działań mających na celu niezwłoczne zabezpieczenie broni po osobach zmarłych, w tym przed dostępem do niej osób nieuprawnionych. Skoro system KSIP nie jest w tym wypadku w pełni przydatny, a jednocześnie KWP posiada dostęp do bazy PESEL, w której odnotowywane są informacje o zgonach, to powinno się w sposób cykliczny dokonywać stosownych sprawdzeń w tej właśnie bazie.

⁷⁴ Z tego 3 w 2022 r., 14 w 2023 r. oraz 10 w 2024 r.

⁷⁵ Z tego 31 w 2022 r., 21 w 2023 r. oraz 18 w 2024 r.

⁷⁶ W tym pięciu przeprowadzonych u osób fizycznych i pięciu z kontroli podmiotów posiadających świadectwa broni.

⁷⁷ ID KSIP: OBO-98946720D, OBO-9873505F.

⁷⁸ Analizę NIK przeprowadzała w kwietniu 2025 r.

OCENA CZĄSTKOWA

Sprawowano rzetelny nadzór nad realizacją obowiązków dotyczących rejestracji nabytej broni. Każdorazowo podejmowano niezwłocznie działania w przypadkach obligujących Policję do odebrania broni, a w sytuacjach fakultatywnych stosowano jednolitą praktykę postępowania w tym zakresie. W Komendzie nie funkcjonowały jednak w pełni skuteczne mechanizmy zapewniające zabezpieczenie broni po osobach zmarłych przed dostępem osób nieuprawnionych, albowiem w 10% zbadanych przypadków nie zabezpieczono broni po śmierci jej właścicieli pomimo upływu nawet 4 lat od ich zgonu. Miejsce i sposób przyjmowania broni do depozytu w Komendzie oraz warunki jej przechowywania gwarantowały bezpieczeństwo oraz odpowiadały wymogom przepisów prawa. Ewidencjonowano ją prawidłowo oraz rzetelnie przeprowadzono kontrole u osób fizycznych i podmiotów w zakresie przechowywania przez nich broni i amunicji, a w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości podejmowano stosowne działania.

3. Systemy/rejestry związane z realizacją zadań dotyczących reglamentacji dostępu do broni palnej.

Opis stanu faktycznego

Analiza wpisów w rejestrze *Broń* KSIP dotyczących zbadanych 27 osób (którym wydano pozwolenia (17 osób) lub dopuszczenia (10 osób) wykazała, że rejestrowano wymagane informacje i były one zgodne ze stanem faktycznym.

Każdorazowo w rejestrze ujęto: wydanie pozwolenia/dopuszczenia; dane posiadacza tego pozwolenia/dopuszczenia; wydanie legitymacji osoby dopuszczonej do posiadania broni; wydanie zgody na noszenie broni lub ograniczenia/wykluczenia możliwości noszenia broni; w przypadku nabycia broni dane dotyczące liczby posiadanych przez te osoby egzemplarzy broni oraz ich cech identyfikacyjnych⁷⁹ wraz ze wskazaniem rodzajów posiadanej broni; wpisu o urzędowych informacjach i opiniach o osobach i podmiotach sporządzonych w związku ze sprawami pozwoleń⁸⁰.

Analiza wpisów w ww. rejestrze dotycząca pięciu świadectw broni, wykazała, że w każdym przypadku zarejestrowano: wydanie świadectwa broni i dane podmiotów, którym świadectwo to wydano oraz dane dotyczące liczby posiadanych egzemplarzy broni a także jej cech identyfikacyjnych⁸¹ wraz ze wskazaniem rodzajów posiadanej broni. Nie zawarto natomiast urzędowych informacji i opinii sporządzonych w związku ze sprawami pozwoleń na broń,

o których mowa w art. 27 ust. 2 pkt 3 UoBiA ponieważ, jak wyjaśnił I zastępca

Komendanta Wojewódzkiego, *było to niemożliwe z uwagi na brak odpowiednich pozycji w rejestrze Broń.*

(akta kontroli str. 267-430, 527, 539-552)

Analiza wpisów w rejestrze *Broń* KSIP, dotycząca 20 zmarłych osób urodzonych w latach 1900-1940, które posiadały pozwolenie na broń wykazała, że w odniesieniu do 8 osób dane w rejestrze były nieaktualne, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości.*

⁷⁹ Tj. następujących informacji: rodzaj broni, jej numer w KSIP, typ broni, marka, kaliber, rok produkcji, luski w CLK, wymiennosc lufy, kompletnosc broni, jej numer seryjny oraz cel wydania pozwolenia.

⁸⁰ Tj. informacje o badaniach lekarskich (data i wynik badania, kolejne badanie) oraz dotyczące legitymacji posiadacza broni/osoby dopuszczonej; nie zawierały natomiast opinii dzielnicowego.

⁸¹ Tj. następujących informacji: rodzaj broni, jej numer w KSIP, numer seryjny broni, jej: typ, marka, kaliber, rok produkcji, pochodzenie.

W Komendzie na początku listopada 2024 r. wdrożono do działania system rejestracji broni⁸², o którym mowa w dziale IV ustawy z dnia 13 czerwca 2019 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym⁸³. Zadania z zakresu wprowadzania do niego danych zajmowali się funkcjonariusze i pracownicy sekcji ds. pozwoleń na broń WPA. I zastępca Komendanta Wojewódzkiego wyjaśnił m.in., że *System ten nie umożliwi migracji danych z KSIP Broń, co powoduje konieczność ich wprowadzania w dwóch systemach oraz w aktach sprawy, co jest czasochłonne i generuje nadmierne obciążenie ww. osób, znacznie przekraczające ilość czasu niezbędną do wprowadzania danych do rejestru KSIP. Dodał, że problemy związane z obsługą tego systemu zostały zgłoszone do administratora portalu, lecz w większości do chwili obecnej nie zostały rozwiązane. Pomimo zgłaszania zapotrzebowania nie zostało przeprowadzone żadne szkolenie dla funkcjonariuszy i pracowników WPA – jedyne dwa szkolenia dotyczyły tylko wersji testowej systemu. Komendant Wojewódzki podkreślił, że na ministerialnej stronie internetowej zamieszczono informując o braku dostępności do serwisu.*

(akta kontroli str. 721)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Dane 8 spośród 20 objętych badaniem osób⁸⁴, które posiadały pozwolenie, ujęte w prowadzonych przez KWP rejestrze *Broń* KSIP były częściowo nieaktualne. Osoby te zmarły w latach 2008-2022. Nie odnotowano ich zgonu⁸⁵ (trzy przypadki) oraz informacji o sposobie zabezpieczenia broni po tych zmarłych osobach (dwa przypadki). Z kolei w trzech sprawach nie odnotowano zgonu tych osób, natomiast w ww. rejestrze zawarto informacje na temat zabezpieczenia broni. Dopuszczenie do ww. sytuacji było działaniem nierzetelnym.

I zastępca Komendanta Wojewódzkiego wyjaśnił m.in., że *brak odnotowania danych w systemie wynikał często z dużego obciążenia obowiązkami służbowymi funkcjonariuszy oraz pracowników Policji. Sytuacja ta zostanie niezwłocznie naprawiona, a rekordy zostaną usunięte w chwili powołania właściwej komisji.*

Naczelnik WPA wyjaśnił m.in., że *w ramach sprawowanego nadzoru nad jakością i aktualnością informacji przetwarzanych w rejestrze *Broń*⁸⁶ m.in.: poruszano na bieżąco problematykę bazy danych KSIP podczas regularnych odpraw z funkcjonariuszami i pracownikami WPA oraz z kierownikami i koordynatorami WPA; wydano ustne polecenie dla pracowników cywilnych by podczas rejestracji broni nieprawidłowości co do danych w bazie KSIP były zgłaszane i uzupełniane na bieżąco; przeprowadzono indywidualne rozmowy z funkcjonariuszami i pracownikami w zakresie poprawności wprowadzanych danych (braki były na bieżąco uzupełniane); prowadzono wrywkową, codzienną kontrolę prawidłowości bazy KSIP (każdy dokument sporządzany przez funkcjonariuszy i pracowników zatwierdzany był przez Naczelnika lub kierownika Wydziału, co jest dowodem na bieżące i stałe monitorowanie prowadzonych spraw); powołano komisję mającą na celu usunięcie zbędnych danych z rejestru i*

⁸²Rejestr centralny, prowadzony w systemie teleinformatycznym, w którym przetwarza się dane o każdym egzemplarzu strzeleckiej broni palnej oraz o każdej istotnej części, które znajdują się w posiadaniu m.in. osób lub podmiotów uprawnionych na podstawie UoBiA.

⁸³Dz. U. z 2023 r. poz. 1743.

⁸⁴Urodzonych w latach 1900-1940.

⁸⁵Osoby te po wydaniu pozwolenia na broń nie zakupiły żadnej broni.

⁸⁶Do czego zobowiązuje Naczelnika WPA § 8 ust. 2 i 6 Zarządzenia nr 70 Komendanta Głównego Policji z 2 grudnia 2019 r. w sprawie Krajowego Systemu Informatycznego Policji (Dz. U. KGP z 2019 r. poz. 114).

wyznaczono pracownika odpowiedzialnego za archiwizację oraz stałe przeglądanie danych zapisanych w systemie. Ponadto każdy funkcjonariusz i pracownik cywilny zobowiązany jest do właściwego, terminowego realizowania przydzielonych spraw, także w zakresie prawidłowego uzupełniania bazy KSIP, co potwierdza karta nadzoru i karta opisu stanowiska pracy.

(akta kontroli str. 613-629, 722-723, 729-742)

OCENA CZĄSTKOWA W rejestrze *Broń* KSIP ujmowano wymagane informacje dotyczące reglamentacji dostępu do broni palnej, w zakresie na jaki pozwalały na to funkcjonalności tego systemu. Dane te nie były jednak w pełni zgodne ze stanem faktycznym, albowiem w 40% zbadanych przypadków w ww. rejestrze figurowały częściowo nieaktualne dane, dotyczące osób zmarłych nawet przed 17 laty.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, uwzględniając czynności dokonane w toku kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o podjęcie działań w celu zapewnienia:

- Wnioski
- 1) określania rodzajów broni w wydawanych pozwoleniach na broń, niezależnie od celu jego wydania,
 - 2) wyraźnego wskazywania w świadectwach broni rodzajów broni szczególnie niebezpiecznej, z uwzględnieniem m.in. pistoletów maszynowych o kalibrze od 6 mm do 12 mm,
 - 3) rzetelnego nadzoru nad realizacją obowiązku przedkładania Komendantowi Wojewódzkiemu raz na pięć lat wymaganych orzeczeń lekarskich i psychologicznych, przez posiadaczy pozwoleń na broń wydanych w celu określonym w art. 10 ust. 2 pkt 1 i 2 UoBiA,
 - 4) funkcjonowania w KWP skutecznych mechanizmów gwarantujących możliwie niezwłoczne zabezpieczanie broni po osobach zmarłych, przez dostępem do niej osób nieuprawnionych,
 - 5) aktualności danych zawartych w rejestrze *Broń* KSIP.

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

wniosków

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 17 czerwca 2025 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontrolerzy
Tomasz Otworowski
specjalista kontroli państwowej
/podpisano elektronicznie/

Dyrektor
z up. Przemysław Grad
p.o. wicedyrektor
/podpisano elektronicznie/

Bartosz Tomczyk specjalista
kontroli państwowej */podpisano
elektronicznie/*